

Satu Hassi vihr

Kirjallinen kysymys CETA-sopimukseen liittyvän kaivoslain uudistamista koskevan eduskunnan lausuman toteuttamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Hyväksyessään EU:n ja Kanadan välisen CETA-sopimuksen eduskunta hyväksyi yksimielisesti ulkoasiainvaliokunnan esittämän lausuman, joka kuului: "Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää välittömästi kaivoslain uudistamisen arvioinnin ja tuo tarvittavat muutosesitykset eduskunnan hyväksyttäväksi niin, että muutokset voidaan saattaa voimaan tällä vaalikaudella."

Lausuma on erittäin perusteltu, pitäähän puolet maailman ylikansallisesti toimivista kaivosyhtiöistä kotipaikkanaan Kanadaa. Kanadalaiset kaivosyhtiöt ovat toimintamaissaan riitauttaneet lakeja, ympäristömääräyksiä ja lupaehtoja.

Työ- ja elinkeinoministeriö on teettänyt kaivoslain uudistamistarpeesta selvityksen asianajotoimisto Boreniuksella. Tämä asianajotoimisto tunnetaan useiden kaivosyhtiöiden, muun muassa Talvivaaran, asianajajotehtävien hoitajana. Boreniuksen selvitys tarkastelee asiaa ensisijaisesti kaivosyhtiöiden näkökulmasta ja päättyy siihen, että kaivosyhtiöiden näkökulmasta tarvetta lain muuttamiselle ei ole.

Eduskunnan esittämään huoleen selvitys ei vastaa. Sen seikan, että kanadalaiset kaivosyhtiöt ovat eri puolilla maailmaa nostaneet useita kanteita kauppasopimusten investointisuojauslausekkeiden perusteella, selvitys kuittaa toteamalla, että kyseiset maat ovat erilaisia kuin Suomi. Selvityksessä ei eritellä yhtään näistä tapauksista tarkemmin eikä pohdita niiden vartenotettavuutta Suomen kannalta eikä myöskään kerrota, millaisia korvauksia kaivosyhtiöiden toimintavaltiot ovat joutuneet maksamaan niissä tapauksissa, joissa yhtiö on voittanut riita-asian.

Selvitys sivuuttaa myös ne viimeaikaiset tapaukset, joissa kaivosyhtiön konkurssin jälkeen kaivoksen aiheuttamien ympäristövahinkojen siivoaminen on Suomessa jäänyt yhteiskunnan hoidettavaksi, veronmaksajien kustannuksella.

Selvityksessä ei myöskään pohdita esimerkiksi tuoretta tilannetta, joka syntyi, kun hallinto-oikeus äskettäin kumosi Kuusamon kaavan, jolla kunta oli rajannut matkailun kannalta keskeiset alueet kaivostoiminnan ulkopuolelle. Tämä esimerkkitapaus osoittaa, että nykyinen kaivoslaki ei anna kunnalle riittävää mahdollisuutta puolustaa asukkaitaan ja alueensa matkailuelinkeinoja ja luontoa toiminnalta, joka voi pahastikin vahingoittaa ympäristöä.

Kirjallinen kysymys KK 375/2018 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus sivuuttaa eduskunnan yksimielisen tahdon kaivoslain muuttamisesta siten, että muutokset tulevat voimaan ennen CETA-sopimuksen voimaantuloa vielä tämän eduskunnan aikana yksityisen asianajotoimiston näkemyksen pohjalta?

Helsingissä 28.9.2018

Satu Hassi vihr